

Motion till riksdagen

1989/90:U630

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Indonesien, Östtimor och Västpapua

Indonesien bryter mot folkrätten både när det gäller de mänskliga rättigheterna och annekteringen av Östtimor och Västpapua.

Vid militärkuppen 1965 i *Indonesien* mördades en miljon människor. Brotten har fortsatt. Det finns politiska fångar som suttit fängslade i 25 år. Minst 14 avrättades 1985–88. Sommaren 1989 ställdes två studenter inför rätta anklagade för "subversion" och för att ha spritt "kommunistisk" litteratur. Muslimska aktivister har dömts till långa fängelsestraff för att de inte vill anamma landets officiella ideologi, Pancasila. Tidningar och böcker förbjuds, bl.a. av Pramoedya Ananta Toer, som fick PEN:s Frihetspris 1988. 1985 sammanslogs fackföreningarna till en, vars ledare utses av regimen. Strejkande arbetare möts med polisiärt våld. ILO, FFI och AFL-CIO har kritiserat bristen på fackliga rättigheter.

Indonesiens annektering av *Östtimor* har på nytt tagits upp i FN. Underkommissionen om förebyggande av diskriminering och skydd av minoriteter har uppmanat generalsekreteraren att fortsätta arbeta för en "lösning som tar full hänsyn till det östtimoresiska folkets rättigheter och önskemål" och noterat biskop Belos krav på folkomröstning.

FN:s underkommission för de mänskliga rättigheterna har uppmanat Indonesien att släppa in mänskörätsorganisationer och pressen i Östtimor. Amnesty International avlämnade i augusti en rapport om Östtimor i avkoloniseringskommittén.

Den indonesiska regeringen har gjort allt för att söka övertyga omvärlden om att timoreserna acceperat förhållandena, att motståndet upphört. Men när påven besökte Östtimor i oktober förra året bröt protesterna fram med krav på självständighet.

Enligt Amnesty International har en indonesisk tjänsteman berättat hur han regisserade utländska delegationers besök i Östtimor åren 1986–88. Lokalfolkningen preparerades i förväg och försågs med Indonesienvänliga plakater. Underrättelseofficerare utplacerades ut i folkmassan, och det var dessa som steg fram och intervjuades av de utländska besökarna.

Detta kastar nytt ljus över det besök som UD:s Dag Klackenbergs gjorde i Östtimor och hans rapport om att allt var i sin ordning.

Folkmordet fortsätter med folkomflyttningar, diskriminering och kulturförtryck. Motståndet mot ockupationen har ökat på sistone. Det handlar inte längre om en gerillarörelse i bergen utan om en rörelse som också är

starkt förankrad i byarna och städerna. Den katolska kyrkan har blivit en kulturell frizon, där människorna får höra sitt eget språk, tetun, talas. Därför har kyrkan blivit en målgrupp för militärens attacker. Prästerna har förbjudits hålla mässan på tetun.

Östtimorfrågan har fått en internationell dimension genom avtalet mellan Indonesien och Australien att samarbeta om utvinningen av olja i Timor Gap. Portugal aviserade på förhand att man skulle vända sig till Internationella domstolen i Haag.

Västpapua införlivades 1962 med Indonesien och döptes om till Irian Yaya. En skenfolkomröstning genomfördes. FN accepterade annekteringen – men det gjorde inte befolkningen. Den gjorde motstånd. Enligt Free Papua Movement (OPM) har 200 000 personer dödats i kriget, som för deras del förs med pilbågar och spjut mot den indonesiska krigsmaktens moderna vapen.

Papuanerna behandlas som "primitiva vildar", tvingas bryta med sina traditioner. Urinvånarna flyttas till otillgängliga bergsområden. I deras ställe har folk från Java flyttats in och utgör nu 25 % av befolkningen. Programmet har medfört stor skogsskövling.

Liksom i Östtimor handlar det i Västpapua om exploatering av naturrikedomar: regnskogar och mineraler. Ett amerikanskt gruvbolag har hittills exporterat koppar för 1,7 miljarder dollar och 100 000 uns guld. Indonesien har fått ut 500 miljoner dollar i skatt. Men papuanerna får inget med, när rikedomarna plundras.

Trots Indonesiens brott mot de mänskliga rättigheterna, folkrättstridiga annektering av Östtimor och Västpapua och folkmord, och trots den omfattande korruptionen fortsätter det utländska biståndet att flöda. I juni beslutade IGGI öka biståndet till Indonesien. Sverige deltog.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att *alla* vapenleveranser till Indonesien omedelbart skall avbrytas,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall lämna IGGI,
3. att riksdagen uttalar att något svenskt biståndssamarbete med Indonesien inte skall upptagas så länge landet bryter mot folkrätten,
4. att riksdagen uttalar sitt stöd för förslaget om en folkomröstning i Östtimor,
5. att riksdagen begär initiativ av regeringen för att få frågan om Västpapas status upptagen till förnyad behandling i FN,
6. att riksdagen uttalar att humanitärt stöd skall lämnas arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter i Indonesien, till Fretilin i Östtimor och OPM i Västpapua.

Stockholm den 24 januari 1990

Mot. 1989/90

U630

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)